

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXIX, broj 49

5. prosinca 2019.

cijena 200 Ft

Foto: HINA

3. stranica

Plenković i Orbán otvorili mađarski učenički dom u Osijeku

Razgovori o nastavi hrvatskoga jezika
i književnosti *4. stranica*

VI. dušnočki tamburaški festival *6. stranica*

„Tjedan hrvatske kulture“ *10. stranica*

Komentar

Neka nas podsjeća

Božićna je groznica počela diljem zemlje. Od početka prosinca salijeću nas reklame u višestrukoj količini, stiže mnoštvo brošura, čim uključimo neki web-portal, odmah se pojavljuju reklame, televizijski su programi natrpani promidžbenim programima, u gradovima je golema gužva, stres, nervoza, nestrpljivost, natjecanje za najboljim, najpopularnijim darovima, tko će ih uspjeti kupiti. Svi trgovci, proizvođači tijekom došašća žele ostvariti rekordne prihode, povećati svoj promet iz godine u godinu, tragaju za raznim zamislima na koji način da primame kupce. U toj pregršti informacija, rasprodaja, sniženja, reklama često se izgubi potrošač, u njemu se samo stvara napetost što ga dovede do konfliktnih situacija i na poslu i u obitelji. Nažalost, za mnoge ljude tako izgledaju predblagdanski dani, pokušaju navrijeme pronaći darove, urediti dom, osmisliti blagdanski jelovnik, nabaviti što treba i samo raste u njima uzrujanost zbog cijene odabranih proizvoda, traga za najpogodnijim cijenama, brine se hoće li uspjeti izaći nakraj iz proračuna, hoće li se svidjeti osobi kojoj daruje, neće li veći dar dobiti od koga drugog, pa će se možda sramiti zbog toga itd. U predblagdanskome razdoblju troši se i na mnoge prigodne ukrase, od kojih će se velik broj nakon blagdana naći u smeću ne razmišljajući o onečišćenju okoliša. U toj potrošačkoj groznici često se zaboravlja na pravi smisao blagdana, što bi zapravo trebao značiti božićni pretpraznični ugođaj, ono iščekivanje nečega čistog, lijepog, dobrog i mirnog što bi trebalo zagrijati svačije srce lijepim osjećajima, dobrotom, skromnošću, dobroćudnošću. Često se pitam, kako se sve to preobrnuo samo za nekoliko desetljeća. Za vrijeme našega djetinjstva došašće je bilo zapravo vrijeme tihog, skromnog ugođaja, postupnog duhovnog pripravljanja u molitvi, u tom je razdoblju bio post i nemrs, suzdržavanje, a ne trošenje, to je bilo vrijeme ispovijedi, jutarnjih zornica pokorničkoga značenja. I samo darivanje bilo je simbolično s kojim se pokazalo da je nekome stalo do nekoga. Znam, vremena se mijenjaju, u suvremenom je svijetu sve drukčije, trgovine su pune blagdanskih proizvoda, ali ipak bilo bi dobro ako ne bi se gubilo iz zaborava da je došašće iščekivanje blagdana mira i pomirenja, prihvaćanja drugoga i drugačijega, ljubavi, radosti u obitelji. Neka nas podsjeća svijeca koju zapalimo na adventskom vijencu!

beta

Glasnikov tjedan

jeli brojke koje se iznose u procjenama. Zanimali nas kako je dobivena brojka koja se razlikuje od statističke brojke popisa pučanstva, a koristi se njome katkad u političkom i društvenom, javnom narativu.

Tako je ovih dana premijer Republike Hrvatske kazao da u Mađarskoj živi 26 tisuća Hrvata, pozivajući se na službenu statistiku. Državni tajnik Ureda premijera Mađarske dva tjedna prije njega kazao je da u Mađarskoj „u velikom broju, više od 70 tisuća brojna je zajednica Hrvata...“

Popis se stanovništva u Mađarskoj zbio 2011. godine i 2021. očekuje se sljedeći. Po podacima dobivenim popisom o Hrvatima na linku http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/nepsz2011/nepsz_09_2011.pdf, i to od 76. do 84. str. naći ćete brojne važne statističke podatke. Časopis za kulturu Matice hrvatske u svom broju 665 – 666 donosi da službena stranica Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske piše da prema procjenama u Mađarskoj živi oko 50 tisuća Hrvata, a zadnji je popis stanovništva kazao da je njihov ukupni broj 26 774 (taj je broj 2001. iznosio 25 730).

Broj od 26 774 sveukupni je broj pripadnika hrvatske narodnosti u Mađarskoj, a

odgovor su mogli dati na tri postavljena pitanja pri popisu pučanstva: koji vam je materinski jezik, koje ste narodnosti, kojim se jezikom koristite u obitelji i prijateljskome krugu i vaša kulturološka veza uz koju je narodnost. Napomenimo da su u odgovoru građani mogli označiti pripadnost većem broju samobitnosti i jezika.

Razlog je odstupanja od procjene i službenih brojaka piše se u časopisu Vijenac „neobveznost izjašnjavanja, što nam je pojasnio Ivan Guban, predsjednik Hrvatske državne samouprave, organizacije koja vodi brigu o pravima i zastupljenosti u do-

„Po podacima popisa pučanstva iz 2011. godine imamo jedan važan podatak, a to je brojka od 13 716 građana Mađarske koji su se izjasnili da im je hrvatski materinski jezik. Taj je broj 2001. godine iznosio 14 326 građana.“

nošenju političkih odluka važnih za Hrvate kao manjinu. Naime, prilikom popisa stanovništva popisivač nije obavezan postaviti pitanje o pripadnosti manjini pa ako ne postoji poticaj od samog popisivača, automatski se narodnost upisuje kao „Mađar“. Taj problem u Hrvatskoj državnoj samoupravi kane riješiti, kako je kazao njezin predsjednik, već pri sljedećem popisu stanovništva, 2021. godine, jer su zatražili uvođenje obveznog pitanja o pripadnosti manjinama. Ivan Guban, kao najveći problem Hrvata u Mađarskoj, vidi gubitak govornika hrvatskoga jezika. „Kao primarni razlog to su mješoviti brakovi, te iseljavanje ljudi iz tradicionalno hrvatskih sredina, u prvom redu zbog nedostatka radnih mjesta“

Po podacima popisa pučanstva iz 2011. godine imamo jedan važan podatak, a to je brojka od 13 716 građana Mađarske koji su se izjasnili da im je hrvatski materinski jezik. Taj je broj 2001. godine iznosio 14 326 građana.

Branka Pavić Blažetin

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

HRVATSKI glasnik

Plenković i Orbán otvorili mađarski učenički dom u Osijeku

OSIJEK, 28. studenoga 2019. (Hina) – Novu zgradu učeničkog doma mađarskoga Prosvjetno-kulturnog centra u Osijeku u četvrtak su otvorili hrvatski i mađarski premijer Andrej Plenković i Viktor Orbán.

Izgradnju doma, koji će primiti 52 učenika, s desetak milijuna kuna financiralo je hrvatsko Ministarstvo znanosti i obrazovanja, a kamen temeljac lani u listopadu položili su predsjednik Hrvatskog sabora Gordana Jandroković i predsjednik mađarske Nacionalne skupštine László Kóvér.

Premijer Plenković kazao je da su Hrvatska i Mađarska prijateljske i susjedne zemlje, a da su "najveća poveznica u našim odnosima Mađari koji žive u Hrvatskoj i Hrvati koji žive u Mađarskoj". Upravo ta činjenica jasna je obveza dviju vlada da "u svojim politikama, u svojem sustavu brige prema pripadnicima manjina, stalno unaprjeđujemo sve što može sačuvati identitet, kulturu, obrazovanje i tradiciju naših dviju zajednica u naše dvije zemlje", istaknuo je.

Smatra da će novi učenički dom biti dodana vrijednost mađarskomu Prosvjetno-kulturnom centru, koji ovdje djeluje već 20 godina, i omogućit će učenicima koji nisu iz Osijeka na najučinkovitiji način pohađati osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje. Ocijenio je da će ovaj Centar i ovaj učenički dom pridonijeti obrazovanju, a obrazovanje očuvanju identiteta na najvišoj razini. "To su standardi koje Hrvatska pruža manjinama u Hrvatskoj i očekuje da takvu zaštitu manjinskih prava imaju Hrvati u nama susjednim zemljama. Nama je najvažnije da se dvije zajednice dobro osjećaju, i u Hrvatskoj i u Mađarskoj, što potvrđuje njihov položaj, ali i suradnja, koja putem komunikacije preko manjina, unaprjeđuje ukupne odnose dviju zemalja", poručio je premijer Plenković.

Mađarski je premijer Orbán zahvalio hrvatskoj vladi na financiranju izgradnje učeničkog doma, Hrvatima u Mađarskoj, "što su zadržali svoje hrvatstvo, i tako pridonijeli bogatstvu i raznoliko-

Svečani trenutak

sti Mađarske, te Mađarima u Hrvatskoj, što su zadržali svoje mađarstvo, i time pridonijeli da mađarski narod bude još veći". Podsjetio je da su prije 80, 90 ili 100 godina Slavonija i mađarska Baranjska županija "bili najbogatiji krajevi naše države", na čemu su drugi ljudi zavidjeli zbog visine životnoga standarda. Naprosto ne vjerujem da ako smo nešto već uspjeli postići tijekom povijesti, da ne bismo to mogli ponoviti. Vjerujem da će se još jednom dogoditi da će ljudi zavidjeti mađarskoj Baranjskoj županiji i Slavoniji u Hrvatskoj, rekao je Orbán. Smatra da "uspješan može biti samo onaj čovjek koji misli da je mjesto u kojem živi središte svijeta", iz čega proizlazi jasna zadaća. "Moramo povezati naše države jer ako ostanemo na rubu i izolirani, predodređeni smo za neuspjeh. Ako Hrvatska napokon uđe u šengensku zonu, što mi u cijelosti podržavamo, uklonit će se i posljednja zapreka, otvorit će se put, omogućit će se slobodan protok poslova, kulture i sporta, i ponovno će nam moći zavidjeti", istaknuo je Orbán. Vjerujte da je ovo o čemu govorim moguće. Ako Hrvatska u idućih deset godina bude imala ovako opredijeljenu vladu i ako Mađarska još deset godina zadrži nacionalnu vladu, opet ćemo se vratiti ovamo s Andrejom, da provjerimo je li istina ovo što smo ustvrdili, poručio je Orbán, te ocijenio da će "za deset godina ovo biti posve drugačiji svijet". Ističe kako je "danas moda odlaziti" te da to nije samo problem Hrvata, već i Mađara, ali da je najvažnije da mladi koji odlaze shvate kako imaju domovinu u kojoj nisu stranci i u koju se mogu vratiti. "Obje vlade rade na tome da se ovdje stvori mjesto na koje se isplati vratiti. Taj je tijek u Mađarskoj već začeo, a što je začeto u Mađarskoj, dogodit će se i u Hrvatskoj", zaključio je premijer Orbán.

Ravnatelj mađarskoga Prosvjetno-kulturnog centra János Andocsi ocijenio je da novi učenički dom udovoljava svim suvremenim standardima, da realizacija projekta svjedoči o poštivanju manjinskih prava mađarske zajednice, a nazočnost dvojice premijera potvrđuje da je mađarska zajednica vrijednost koja obogaćuje i hrvatsko društvo.

Dva premijera

Treća sjednica drugog saziva Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske

U Varaždinu je od 8. do 10. studenoga 2019. godine održana Treća sjednica drugog saziva Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Savjet je utemeljen na osnovi Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, a mandat njegovih članova traje četiri godine. Čine ga predstavnici Hrvata izvan Republike Hrvatske i članovi po položaju (njih 27). Hrvati iz Bosne i Hercegovine imaju 9 članova, predstavnici hrvatskih manjina iz 12 europskih zemalja 17 članova, među njima Hrvate u Mađarskoj u radu sadašnjeg saziva Savjeta predstavljaju Ivan Gugan i Franjo Pajrić. Ivan Gugan je jedan od četiri potpredsjednika Savjeta / izabran među predstavnicima grupacije hrvatskih manjina. Hrvatsko iseljenišтво/dijaspora ima 29 članova. Članove Savjeta, predstavnike Hrvata izvan Republike Hrvatske imenuje Vlada Republike Hrvatske na prijedlog hrvatskih zajednica iz država iz kojih dolaze. Članovi Savjeta po položaju jesu predstavnici državnih tijela i ustanova, Katoličke Crkve i organizacija civilnoga društva. Savjet je savjetodavno tijelo Vlade Republike Hrvatske koje pruža pomoć Vladi Republike Hrvatske u stvaranju i provedbi politike, aktivnosti i programa u odnosu na Hrvate izvan Republike Hrvatske, zasjeda jedanput godišnje. Sadašnji je saziv osnovan 7. rujna 2017. godine. Članove Savjeta Vladi Republike Hrvatske predlažu temeljem Vladina javnog poziva zajednice Hrvata izvan Republike Hrvatske. Mogu to biti udruge, organizacije, ustanove ili drugi oblici njihova organiziranja.

Na svečanom otvaranju dvodnevne sjednice u Varaždinu, premijer Andrej Plenković kazao je da je Hrvatska ponosna na svoju dijasporu te da je cilj njegove vlade stvoriti poticajne uvjete za povratak dijela iseljenika.

Reče da je povećana podrška projektima Hrvata u BiH za više od 50 posto, a udvostručena je potpora hrvatskim nacionalnim manjinama u susjednim zemljama. Proširen je pristup financijskoj podršci hrvatskom iseljeništvu, osobito u Sjevernoj Americi, Australiji i Europi. U protekle tri godine financirali smo 1537

projekata diljem svijeta u vrijednosti 115 milijuna kuna, kazao je Plenković. Istaknuo je potpunu podršku Hrvatske BiH na europskom putu, a kazao je i da se o temi Hrvata u Srbiji mora posebno voditi računa.

Predsjednik Savjeta Ivan Grbešić reče da Središnji državni Ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske daje svoj znatan doprinos, među ostalim, raznim programima, a posebno Hrvatima u Bosni i Hercegovini, ističući Registar Hrvata te programe Domovina i Korijeni kao pozitivne primjere. Pozdravio je nedavnu odluku vlade i Hrvatskog sabora o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskom državljanstvu. Tijekom dana članovi Savjeta sudjelovali su u četiri panel-rasprave na teme glasovanja izvan Republike Hrvatske, očuvanja hrvatskoga jezika i kulture Hrvata izvan Republike Hrvatske, na temu Hrvatske radio-televizije i programa za Hrvate izvan Republike Hrvatske te položaja i statusa Hrvata u Bosni i Hercegovini. Zadnjeg se dana nastavio radni dio sjednice, nakon čega je slijedila rasprava i donošenje zaključaka i preporuka s Treće sjednice drugog saziva Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Državni tajnik Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonko Milas reče za Savjet da je jedan od nositelja suradnje vlade i iseljene Hrvatske. Naglasio je i kako je, nakon sjednice Savjeta u Vukovaru, izmijenjen zakon koji izravno utječe na iseljenu Hrvatsku. Očekuje da će potaknuti Hrvate izvan Hrvatske da dobiju državljanstvo. Zaključio je da su nekada odlasci iz Hrvatske zbog raznih problema bili slabost, ali da se danas iseljena Hrvatska može iskoristiti kao veliki potencijal i snaga.

Večeri dobrodošlice, 8. studenoga, pribivala je i predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović. U svom obraćanju kazala je da je još mnogo zapreka na putu čvršćeg povezivanja, te istaknula da je Hrvatska svoju državnu politiku u proteklih pet godina uspješno potpuno preokrenuti i usmjeriti prema iseljeničkim, a jednako tako i manjinskim hrvatskim zajednicama u svijetu.

BPB / HINA

Državna tajnica Sanja Putica u dvodnevnome radnom posjetu u Mađarskoj

Državna tajnica Ministarstva znanosti i obrazovanja Sanja Putica 11. i 12. studenoga 2019. boravila je u radnom posjetu Mađarskoj. Tom se prigodom 11. studenoga u prijepodnevnim satima u HOŠIG-ovoj knjižnici susrela s ravnateljima dvojezičnih hrvatskih osnovnih i srednjih škola u Mađarskoj, a poslijepodne u školskoj vijećnici sastala se s državnim tajnikom za narodnosna i crkvena pitanja pri Uredu premijera Mađarske Miklósem Soltészom. Sutradan u Veleposlanstvu Republike Hrvatske s voditeljima katedara i odsjeka za kroatistiku i lektorima hrvatskoga jezika. Susreti su bili zatvoreni za glasila.

Radni sastanak u HOŠIG-u

Državna tajnica Sanja Putica, pomoćnica ministrice, izv. prof. Ivana Francić i viša savjetnica Ivana Fakac 11. studenoga u HOŠIG-ovoj knjižnici su se susrele s ravnateljima dvojezičnih hrvatskih osnovnih i srednjih škola u Mađarskoj. Na radnome sastanku bili su: veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić, savjetnica Maja Rosenzweig Bajčić, HDS-a predsjednik Ivan Gugan, voditeljica Hrvatskoga metodičkog i prosvjetnog centra Zsanett Vörös, te ravnateljica budimpeštanskog HOŠIG-a Ana Gojtan, ravnateljica sambotelškoga Hrvatskog školskog centra Edita Horvat

Pauković, ravnateljica koljnofske Dvojezične osnovne škole i čuvarnice Mihovila Nakovića Agica Sárközi, ravnatelj pečuskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležę Gabor Györvári, ravnatelj santovačkoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma Joso Šibalin, ravnatelj šeljinske Osnovne škole Géze Kissa Robert Ronta i profesorica keresturske Osnovne škole „Nikola Zrinski“ (predmetna nastava hrvatskoga jezika) Erika Rac. Kako doznajemo, na radnome sastanku bilo je riječi o unapređenju hrvatskoga školstva u Mađarskoj, o nastavi i obrazovanju na hrvatskom jeziku, o jačanju kompetencija hrvatskoga jezika, o mogućnostima gostujućih profesora, lektora hrvatskoga jezika iz Republike Hrvatske po regijama koja bi ona sufinancirala, o pitanju udžbenika i nastavnih pomagala i moguća zajednička izradba digitalnih pomagala, te o pomoći pri organiziranju metodičkih usavršavanja za odgo-

jiteljice, učitelje, nastavnike i profesore hrvatskoga jezika, tj. sudjelovanje stručnjaka iz Hrvatske na tim usavršavanjima. Narečena usavršavanja organizirao bi Hrvatski metodički i prosvjetni centar. Istoga se dana državna tajnica Sanja Putica u školskoj vijećnici sastala s državnim tajnikom za narodnosna i crkvena pitanja pri Uredu premijera Mađarske Miklósem Soltészom. Na konferenciji za novinare obje su strane izrazile zadovoljstvo glede sastanka, na kojem je došlo do konkretnih zaključaka o tome što će se napraviti u budućnosti, kako bi suradnja dviju država bila što plodnija i što uspješnija, uključujući i hrvatsku manjinu u Mađarskoj te mađarsku manjinu u Hrvatskoj. To uključuje i razvijanje infrastrukture, dakle razvijanje škola, zgrada, ustanova na dugoročnome planu, jednako tako i sustav stipendija, razmjena i usavršavanje pedagoga u matičnim zemljama, izobrazba učeni-

ka uz mogućnost školovanja u matičnim zemljama. Sutradan gđa Sanja Putica, gđa Ivana Francić i gđa Ivana Fakac, u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Mađarskoj imale su radni sastanak s voditeljima katedara i odsjeka za kroatistiku i lektorima hrvatskoga jezika. Na tome su pribivali: voditelj Odsjeka za kroatistiku u Pečuhu Stjepan Blažetin, voditelj Katedre slavenskih jezika i filologija u Budimpešti Stjepan Lukač, v. d. predstojnica Katedre za slavistiku Žuža Meršić (od 1. siječnja 2016. pod okriljem ELTE-a), profesor Odjela za hrvatski jezik pri Institutu za manjinske i strane jezike bajske Visoke škole Józsefa Eötvösa Živko Gorjanac, ravnateljica Instituta za

Državna tajnica Sanja Putica i državni tajnik Miklós Soltész

izobrazbu pedagoga Marija Kanižai, te lektori Katarina Novak (Budimpešta), Snježana Volaric (Sambotel), Morana Plavac (Baja) i Boris Kiš (Pečuh). Kako doznajemo, bilo je riječi uglavnom o problemima kojima se susreću voditelji katedara i odsjeka te lektori hrvatskoga jezika na fakultetima, primjerice o malom broju studenata, o mogućoj nezainteresiranosti matičnih ustanova za održavanje hrvatskih studija, o preopterećenosti hrvatskih lektora, o mogućnosti da u Budimpešti bude zasebna katedra za hrvatski jezik. Na radnim sastancima bilo je riječi i o pripremi novog ugovora između Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske i Ministarstva ljudskih resursa i Ministarstva inovacije i tehnologije Mađarske. Po našim saznanjima, ove će godine zasjedati i Međuvladin mješoviti odbor gdje će se raspravljati i biti među preporukama Zapisnika i pitanje unapređenja obrazovanja na hrvatskom jeziku.

Kristina Goher

VI. dušnočki tamburaški festival

Voditeljica programa i David Požonji, predsjednik dušnočke Hrvatske samouprave

U suorganizaciji Udruge Balkan Cultural Events Hungary i ta-mošnje Hrvatske samouprave, u subotu, 30. studenoga, šestu godinu zaredom priređen je Dušnočki tamburaški festival, koji je i ove godine dokazao da tamburaška glazba ima duboku ukorijenjenost na ovim prostorima.

Kako je uz ostalo naglasio, priredba je ostvarena s potporom Hrvatske samouprave Bačkokiškunske županije, Kulturnog centra bačkih Hrvata sa središtem u Baji, dušnočke Seoske samouprave i, ne u posljednjem redu, s potporom dušnočkih poduzetnika.

Nazočne je pozdravio HDS-ov predsjednik Ivan Gugan.

TS „Banat“ (Deska)

TS „Bačka“ (Gara)

TS „Fermata“ (Mohač)

Priredbu je otvorio Ivan Gugan, predsjednik Hrvatske državne samouprave, a svojom su nazočnošću uveličali Drago Horvat, generalni konzul, i Neven Marčić, konzul savjetnik Republike Hrvatske u Pečuhu.

Festival je završen s plesačnicom.

Umalo tristo posjetitelja okupilo se ove godine u čardi „Leneš“, a pozivu organizatora odazvali su se orkestri Bačka (Gara), Banat (Deska), Babra (Budimpešta), Fermata (Mohač), i Poklade (Mohač). S naglaskom na hrvatsku glazbenu tradiciju, u programu smo čuli još i druge prepoznatljive melodije i pjesme baranjskih i bačkih Hrvata, te hrvatske, romske i starogradske uspješnice.

Dvosatni je koncert sudionika domaća i gostujuća publika iz okolnih bačkih naselja nagradila gromoglasnim pljeskom. Festival je završen zajedničkom svirkom sudionika, a u nastavku večeri uz plesačnicu za dobro raspoloženje pobrinuo se domaći Orkestar „Zabavna industrija“.

Stipan Balatinac

U Pečuhu zapaljene svijeće sjećanja za Vukovar i stradanja u Domovinskom ratu

Na Katedri za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu, djelatnici katedre i studenti, u nazočnosti generalnog konzula Republike Hrvatske u Pečuhu, obilježili su Dan sjećanja na žrtvu Vukovara i stradanja u borbi za samostalnu Hrvatsku. Kratko predavanje o Vukovaru održali su voditelj Katedre dr. sc. Stjepan Blažetin i generalni konzul Drago Horvat, a studentica Ana Rea Jeđud pročitala je antologijski esej Siniše Glavaševića naslova Priča o gradu. Potom su na terasi svi zajedno zapalili svijeće sjećanja. Obilježavanje je započelo 2015. godine u suradnji s tadašnjom generalnom konzulicom Vesnom Halugom, a nastavlja se i danas sa sadašnjim generalnim konzulom, reče voditelj Katedre Stjepan Blažetin, te dodao da se posebna pozornost na Katedri poklanja događajima koji su stvorili današnju suverenu i samostalnu Hrvatsku. Kroz protekla desetljeća redovito se organiziraju stručni izleti u Vukovar studenata spomenute Katedre, ali i u druge krajeve Republike Hrvatske, poradi

jačanja hrvatske samobitnosti i učenja novih spoznaja o Domovinskom ratu i njegovu značenju za hrvatski narod i građane Hrvatske.

Branka Pavić Blažetin

Kukinjsko Martinje

U organizaciji Hrvatske samouprave sela Kukinja, u tamošnjem domu kulture upriličeno je uobičajeno druženje i proslava Martinja, 16. studenoga. Kako nam kaže predsjednica kukinjske Hrvatske samouprave Rita Klaić, okupilo se stotinjak seljana i prijatelja Kukinjčana. Uspjeli su privoljeti brojne stanovnike, neki su od njih ukrašavali dvoranu, drugi pekli slasne kolače, donijeli na krštenje novo vino. Svećenik István Mecséri blagoslovio je novo vino i predvodio zajedničku molitvu, a potom se prišlo martinjskomu blagovanju iz kojega nije izostala gušćetina. Mnoštvo je djece uživalo u martinjskim običajima, a potom kolu i pjesmi uza svirku pozvanih svirača. Tročlano zastupničko tijelo mjesne Hrvatske samouprave, sve troje novoizabranih zastupnika uza spomenutu Ritu Klaić, Renata Božanović i Tomislav Taradija, prema ocjeni nazočnih uspješno je položilo svoj prvi ispit jer je okupilo brojne Kukinjčane oko martinjskoga druženja. Dana 21. prosinca kukinjska Hrvatska samouprava organizira Božićno druženje uz hrvatske običaje i božićni stol, a u goste su pozvali i KUD Tanac i njegove betlehemare.

Branka Pavić Blažetin

PEČUH

U svečanoj dvorani Hrvatske gimnazije Miroslava Krležu 14. prosinca 2019., s početkom u 18 sati priređuje se svečanost predaje maturnih vrpca, koje će primiti 29 maturanata 12. razreda.

Dan umirovljenika

Svaki je umirovljenik osobno dobio pozivnicu od predsjednice sela Katolja Nore Trubić Čibi. Program za stare bio je 17. studenoga. Polagano smo se okupljali u domu kulture, neke su dovezli kolima, neki su došli sa štapom, ali odazvali su se. Program je započeo s pozdravnim riječima načelnice našega sela. Zatim je ona pročitala pjesmu koja pokazuje život od djetinjstva do starosti. Slijedio je nastup pjevača iz Budimpešte s poznatim pjesmama. Dakako, i mi smo pjevali zajedno s njima. Gledatelji su bili prezadovoljni, što su izrazili burnim pljeskom. Po završetku programa poželjeli su nam sretno praznike.

Na kraju je načelnica srdačno pozvala svakog na blagovanje. Na stolovima je bilo svega i svačega, jela i pila, čak i domaće prasnica. U dar smo dobili po pet tisuća forinta. Svatko je mogao birati što mu srce želi, ali ne u posljednjem redu razgovarati jedan s drugim, jer samo u takvim slučajevima se sastajemo mi iz donjeg i gornjeg kraja sela. Inače se ne viđamo. Selo, nažalost, propada, nema škole, dječjeg vrtića, dućana, dapače ni krčme.

Popodne oko pet sati kretali smo svojim kućama, obogaćeni lijepim osjećajima.

Guganka

PEČUH

Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj priređuje predstavljanje knjige Josip Gujaš Đuretin: „Mene su ljepote ostavile“, 11. prosinca 2019., s početkom u 18 sati u prostorijama Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj (Pečuh, Jókaijev trg 11).

MIŠLJEN

Udruga baranjskih Hrvata u Mišljenu 7. prosinca priređuje III. ŽUPANIJSKI KULTURNI I GASTRONOMSKI FESTIVAL. u mjesnom domu kulture. U 13 sati počinje NATJECANJE U NADIJEVANJU KOBASICE, u 18 sati je proglašenje rezultata, slijedi folklorni program, a u 19 sati večera i druženje uza svirku Orkestra „Orašje“. Ulaznice s večerom 1500 Ft, a mogu se naručiti do 1. prosinca na telefonskom broju +36 20 398 0514 ili na e-adresi: baranyaihervatok@gmail.com.

Međunarodni okrugli stol Urbani Šokci

Pučka pobožnost Šokaca i Bunjevaca – jučer, danas, sutra

Udruga Šokačka grana Osijek i ove godine, 4. i 5. listopada, organizirala je manifestaciju Urbani Šokci s okruglim stolom na temu pučke pobožnosti dvaju etniciteta (Šokaca i Bunjevaca) koji žive u tri susjedne zemlje, Hrvatskoj, Srbiji i Mađarskoj. Nastavljajući dugogodišnju suradnju sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata, Znanstvenim zavodom Hrvata u Mađarskoj te ove godine posebno s Vinkovačkim šokačkim rodovima, prvi dan okrugloga stola održan je u Osijeku 4. listopada, a drugoga su dana domaćini bili Udruga Vinkovački šokački rodovi u Vinkovcima.

Uza sudionike iz svih dijelova Slavonije i Srijema na okruglom stolu Pučka pobožnost Šokaca i Bunjevaca – jučer, danas, sutra govorili su znanstvenici i stručnjaci iz Pečuha, Petrovaradina, Subotice, Monoštora i Sonte. Iz Pečuha je na događanjima sudjelovao dr. sc. Stjepan Blažetin, ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, te suradnici Zavoda Lilla Trubić i Silvester Balić.

Izlagalo se i raspravljalo o oblicima pobožnosti, spomenicima, vjerovanjima i ophodima, župama i vjerskom životu u njima, malim sakralnim spomenicima, hodočastilištima, narodnim običajima. Predstavljena su dva važna izdanja. U Osijeku je predstavljena knjiga muzikologinje Miroslave Hadžihusejnović Valašek Hodi k meni, puče dragi: hrvatske duhovne pjesme franjevačkih rukopisnih kantuala prve polovice 18. stoljeća u Slavoniji i Srijemu koju je uredila Silvija Lučevnjak koja je i govorila o knjizi uz autoricu, a u

Vinkovcima monografija Tradicijska baština, identitet i migracije bačkih Šokaca urednice Milane Černelić, o kojoj su govorili u ime izdavača Tomislav Žigmanov i Katarina Čeliković iz Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Glazbeni je dio programa upotpunila u Osijeku Ženska pjevačka skupina „Šokice“ i Muška pjevačka skupina „Šokci“, iz Šokačke grane, a u Vinkovcima predstavnici Glazbene škole „Josip Runjanin“.

Dijelu skupa u Vinkovcima, u Lovačkom domu Stari Kunjevci, pribivali su nadbiskup đakovačko-osječki u miru Marin Srakić i vinkovački dogradonačelnik, koji su se i obratili nazočnima. Nadbiskup Srakić osvrnuo se na Santovo iz kojeg su se njegovi predci nekoć davno preselili u Slavoniju. Skup su pozdravili i predsjednik Vinkovačkih šokačkih rodova Zvonimir Liščić, i predsjednik Udruge Šokačka grana dr. Marko Josipović, te počasna predsjednica Udruge mr. sc. Vera Erl. Skup je prvoga dana vodila Katarina Dimšić, a drugoga dr. sc. Ružica Pšihistal. Međunarodni okrugli stol Urbani Šokci održan je 14. put, a organizatori ovogodišnjeg već su se dogovorili za datum i temu sljedeće godine kada će mu domaćin uz Osijek biti i Subotica.

Na okruglom je stolu sudjelovalo ukupno u dva dana 14 predavača. Tako je Lilla Trubić izlagala na temu „Kraljice u Katoľju“, a Silvester Balić na temu „Prošlost Župe sv. Ladislava u Nijemetu (Salanti).“

Dr. sc. Žarko Španiček govorio je na temu „Nadomak svetom. Tradicijski oblici pučke pobožnosti istočne Slavonije“; dr.

sc. Marinko Stantić na temu „Učvršćenje vjerskih običaja kroz narodni život Hrvata Bunjevaca“; mr. sc. Miroslava Hadžihusejnović Valašek na temu „Crkvene pučke pjesme Slavonije, Baranje i Srijema – osvrtna na moj rad“; Anita Đipanov Marijanović na temu „Marijansko pučko pjevanje u Monošturu – Festival marijanskoga pučkog pivanja“; Petar Pifat na temu „Pučka pobožnost Hrvata hodočasnika u svetištu Gospe Tekijske u Petrovaradinu“; Ruža Siladev na temu „Pobožnost za pokojnika u Sonti“; dr. sc. Vladimir Dugalić na temu „Teološke tradicije u molitvenicima u Slavoniji“; dr. sc. Vlasta Markasović na temu „Pučke pobožnosti vinkovačkih šokačkih rodova“; mr. sc. Ljubica Gligorević na temu „Vinkovačke tijelovske procesije i gradnja sivnica“; Ivan Jurić, Željko Šimić i mr. sc. Vera Erl na temu „Pučka pobožnost u oblikovanju šokačke kulture i običaja“; Josip Jagodar na temu „Pobožnost Majci Božjoj Kloštarskoj i kruničarsko društvo u Slavenskom Kobašu“; Dunja Vanić na temu „Smotra crkvenoga pučkog pjevanja u sustavu folklornih smotri „Brodskog kola“.

Branka Pavić Blažetin

Trenutak za pjesmu

Miholjsko ljeto

Csorba Gyözö

**Koje li simbolike
Tri crna goluba prhnuše
na pečuškom azuru
I ništa više ne bi trebalo
Ni krv ruže
žrtvovane ljepoti
ni grč na licu
uz zbunjenost
Nisu li pjesnici svijeta
svojt
i kada jedan odlazi
kao da odlaze
svi
i u svakom odlasku ispraćaju sebe
zauvijek
Tu u Pečuhu
tog dana
pod miholjskim nebom
srela sam
i svoju smrt**

Leona Sabolek

Hodočašće Udvaraca u Međugorje

U organizaciji udvarske Hrvatske samouprave i uz potporu Ministarstva ljudskih resursa, u ranim jutarnjim satima 19. listopada 2019. godine uputili smo se na hodočašće u Međugorje iz našega malog naselja Udvara, a priključili su nam se iz susjednog Sukita i Pečuha. Na putu smo zastali kod Tešnja. Stari je grad podignut na vrhu stjenovitog brijega uz rijeku Tešanjku, gdje nas je čekao stručni vodič, a mi smo se divili okolici. U kasnim smo satima stigli na naš konak i smjestili se. Mjesto boravka, umor od puta i slične, često važne stvari ovih su dana bile potpuno sporedne. Crkva, molitveni prostor, zajednica Čenacolo, Križevac i Podbrdo postali su središte našega boravka ovdje od 20. do 22. listopada 2019. Sveta misa u svetištu na otvorenom, krunica i klanjanje duboko su dirnule srce svakog hodočasnika. Mir, tišina

i nazočnost Boga koji ne ostavlja svoje vjernike i poziva ih uvijek sebi po Srcu i blizini svoje Majke, ispunjali su nas u večernjim trenucima i duboko se utisnuli u životne korake koji su pred nama. Tih dana imali smo prilike i na izlete, tako smo posjetili Mostar, Počitelj, Čapljinu – Park prirode „Hutovo blato“, i Opuzen u dolini Neretve gdje smo uz safari i u društvu veselih svirača brali i kušali mandarine. Na povratku 23. listopada smo još zastali u Sarajevu i posjetili Bašćaršiju. Povratak našim kućama i vrijeme vožnje iskoristili smo za zahvalu Gospodinu i Mariji za primljene milosti i za međusobno obogaćivanje proživljenim trenucima i dobivenim milostima ovih dana. Onima koji još nisu ovdje bili, najbolje je preporučiti da dođu, jer se milost najviše osjeća kada se doživi. Bogu hvala na darovanom hodočašću i svima koji su u njemu sudjelovali!

Marta Barić Rónai

Sedmi međunarodni znanstveni skup Hrvatski kao drugi i strani jezik – VII. HIDIS

ZAGREB – Sedmi međunarodni skup „Hrvatski kao drugi i strani jezik“ održan je 14. i 15. studenog u organizaciji Odjela za kulturu hrvatskoga jezika i Odjela za hrvatski kao ini jezik Hrvatskoga filološkoga društva te u suradnji s Hrvatskom maticom iseljenika i Odsjekom za kroatistiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu Sveučilišta u Zagrebu. Na skupu koji je održan na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, govorilo se o pet širih tema: hrvatskom kao materinskom jeziku, hrvatskim u usporedbi s tipološki i genetski (ne)srodnim jezicima, hrvatskom kao inom jeziku: drugom, nasljednom, predačkom, stranom; o procjenjivanju, provjeravanju i vrednovanju te zaključno o psiholingvističkim i neurolingvističkim istraživanjima. HIDIS se bavi poučavanjem i proučavanjem hrvatskoga onih koji ga uče kao neizvorni govornici te na jednome mjestu okuplja najrazličitije stručnjake koji se bave tim interdisciplinarnim područjem: teoretičare učenja i usvajanja jezika, lektore i nastavnike hrvatskoga kao stranoga i drugoga na hrvatskim i inozemnim obrazovnim ustanovama. Nakon ovogodišnjega Skupa svi cjeloviti radovi nakon recenzentskoga postupka biti objavljeni 2020. u Zborniku radova VII. HIDIS-a.

Na VII. HIDIS-u sudjelovalo je 70 domaćih i inozemnih izlagača iz 10 zemalja (Sjedinjene Američke Države, Ujedinjeno Kraljevstvo, Francuska, Njemačka, Austrija, Češka, Italija, Mađarska, Crna Gora i Hrvatska) s četrdesetak izlaganja, u dvjema panel-raspravama te s pet predstavljanja knjiga. Zastupljene su bile teme iz glotodidaktike, metodike, interkulturologije, računalne lingvistike, filologije u užemu smislu i dr. Na sedmomu međunarodnom skupu „Hrvatski kao drugi i strani jezik“ sudjelovao je i mag. philol. russ. Vjekoslav Blažetin koji je izlagao na temu Usporedba kurikula za nastavu hrvatskoga jezika u Republici Hrvatskoj i Mađarskoj.

Branka Pavić Blažetin

Bogatstvo...

Prijateljice 1939. godine: Marta Velin (r. 1923.) i Kata Tomašev (r. 1922.)

„I moje će žarko opeta / U slobodi sunce iziti...“

Svečano otvoren HOŠIG-ov „Tjedan hrvatske kulture“

U predvorju budimpeštanskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đačkoga doma 25. studenoga 2019. svečano je otvorena redovita priredba ove škole „Tjedan hrvatske kulture“. Svečanosti među inima pribivali su veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić, državna tajnica Mađarske diplomatske akademije i Programa Stipendium Hungaricum pri Ministarstvu vanjske trgovine i vanjskih poslova Orsolya Pacsay-Tomassich, povjerenik vlade za domoljubno i obrambeno obrazovanje István Simicskó, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban, predsjednik Hrvatske samouprave grada Budimpešte Stipan Đurić, pročelnik Upravnog odjela za odgoj i školstvo Grada Zadra Joso Nekić i pročelnica srednje škole Umjetničke plesne škole Silvije Hercigonje iz Zagreba Aleida Viduka. U sklopu otvorenja hošigovcima je uručen i izniman dar Grada Zadra, replika najznamenitijega spomenika rane hrvatske pismenosti Baščanska ploča, a novim se igrokazom predstavila školska Literarna i plesna scena.

„Tjedan hrvatske kulture“, koji je ove godine trajao od 25. do 29. studenoga, niz je godina HOŠIG-ova istaknuta manifestacija, koja je ove godine usredotočena i posvećena obilježavanju 170. obljetnice mađarske revolucije i oslobodilačke borbe 1848. – 1849. godine. Duh toga povijesnoga razdoblja oslikavao se i na draperiji u predvorju, ženski i muški likovi bijele nijanse po kojima se naslućivala pomodnost odijevanja toga vremena, a po sredini lepeza sa isječcima slika o bitkama, iznad scene natpis „I moje će žarko opeta / U slobodi sunce iziti...“, tj. navod iz Gundulićeva Osmana. Nazočne je pozdravila ravnateljica ustanove Ana Gojtan. Ona je naglasila da sadržaji ovogodišnjega Tjedna hrvatske kulture svjedoče o razmišljanju škole kako njegovati hrvatski jezik, o važnosti očuvanja hrvatske samosvijesti, kulture i običaja. To je ujedno i živa veza s matičnom domovinom i hrvatskom narodnosnom zajednicom u Mađarskoj. „Znanje je spona s budućnosti. Međutim, jačanje hrvatskog identiteta moguće je samo tada ako smo povezani i s prošlošću. Višestoljetna prošlost Hrvata u Mađarskoj podarila nas ogromnom riznicom kulturnog nasljeđa“, istaknula je ravnateljica Gojtan. Državna tajnica Orsolya Pacsay-Tomassich naglasila je da budimpeštanska Hrvatska škola ima veliku ulogu u nasljeđivanju hrvatskoga jezika i kulture, jer mađarska vlada ne samo da odviše cijeni taj rad za osnaživanje i unapređenje narodnosne zajednice nego ga i podupire. Materinski jezik, kultura, običaji i tradicija narodnosnih sunarodnjaka Mađara ne samo da obogaćuju Mađarsku nego su i važna poveznica između dvije države. „Ulazak Mađarske, a potom i Hrvatske u Europsku uniju, cijeloj je Europi dao veće značenje povijesne prošlosti i kulturnog nasljeđa naših zemalja. O tome svjedoči mnoštvo hrvatskih i mađarskih kulturnih dobara na popisu UNESCO-ove Svjetske baštine, odnosno Svjetske prirodne baštine. Suradnja i dobri odnosi dvaju naroda unapređuju njihovu konkurentnost. Time da obje države podupiru poznatost i ugled svojih narodnosnih zajednica, služi za primjer Europi, štoviše svim narodima svijeta“, podvukla je državna tajnica Pacsay-Tomassich.

Scena iz igrokaza

U sklopu svečanosti pročelnik Upravnog odjela za odgoj i školstvo Grada Zadra Joso Nekić hošigovcima je uručio izniman dar Grada Zadra, repliku najznamenitijega spomenika rane hrvatske pismenosti Baščansku ploču. Potom su scenu zauzeli glumci i plesači školske Literarne i plesne scene. U „Vremeplovu“ je obilježen jedan odsječak zajedničke hrvatsko-mađarske povijesti, mađarska revolucija i oslobodilačka borba 1848. – 1849. godine. Oživjeli su junaci toga razdoblja, primjerice Karlo Knezić, koga je igrao Grga Sabo i natporučnica Marija Lebstück, koju je glumila Maja Šindik. Polaznica je kazališnog igrokaza narečeno povijesno razdoblje, odnosno kako jednom učeniku uopće nije bilo jasno da tko je bio protiv koga ili tko je bio dobar i za što se borilo. I ovdje dolaze u pomoć razredni prijatelji koji postupno razjasne zamršenu stvar, i pojašnjavaju kako odjek težnje k samostalnosti nije samo na poljima bitaka nego i u književnosti. Tako je scenski prizor isprepleten stihovima Augusta Šenoe „Budi svoj“ kazivala gimnazijalka Gabrijela Anetić ili Sándora Petőfija „Misao me jedna muči“ (Egy gondolat bánt engemet), što je na hrvatskome jeziku kazivao Stefan Bundalo, i plesnim koreografijama. Pohvalno je da su u kazališnome komadu pokoju ulogu dobili i polaznici pripremnoga, nultoga razreda, jer zna se da pljesak poticajno djeluje u unapređenju znanja jezika učenika, što je i ova puta odzvanjalo u predvorju.

U nastavku „Tjedna hrvatske kulture“ odmjerilo se znanje u povijesnome kvizu, kazivale su se pripovijetke na hrvatskom jeziku, nastupile su polaznice zagrebačke Umjetničke plesne škole Silvije Hercigonje, i Učeničkog doma „Marija Jambrišak“, gošća je bila i novinarka, književnica Višnja Biti, te došla je u posjet skupina profesora pulske gimnazije.

Kristina Goher

Dio publike

Kiseški hrvatski kiritof s hvalodavanjem

Hrvatski dan, takozvani kiseški kiritof Hrvatov, u crkvi sv. Emerika, 9. novembra, u subotu, bio je povezan još i višestruko s hvalodavanjem. Po dugoljetnoj tradiciji svečevanje se je začelo sa svetom mašom na hrvatskom jeziku, ku su celebrirali dr. Anton Kolić, zlatomašnik i Štefan Dumović, duhovnik Hrvatskoga Židana. Crikveni obred su muzički oblikovali svirači i mišoviti zbor kiseških Hrvatov Zora.

Za čestitkama duhovnici s predstavnici mjesne Hrvatske samouprave

„Danas smo skupadošli na svetom mjestu, u crkvi sv. Mirka, Emerika, da se zahvalimo na iskrenoj milosrdnosti ka je njega sprohadjala, a tako i nas sprohadja. Budite i vi milosrdni za Božji mir i na diku Božju“, pozdravio je tako zlatomašnik dr. Anton Kolić vjernike iz Ugarske i Austrije, ter se je u svojoj prodiki s prošnjom obrnuo skupaspravnim: „Budite poslaniki mira, da mir raste u familiji, med dicom, med farniki i časnim sestrami, med političari i med narodi. Imajte mir u glavi i mir u srcu! Skrbite se za prirodu, za životinje, za ljude. Dajte doma dci i mladini naučiti molitvu, molite skupa s njimi za stare, betežne i pokojne. Tako je činio i sv. Emerik ki je molio za lovce, šumare, za državu. Učite svoju dci po hrvatski moliti jer nas molitva batri i povezuje“, s timi riči je dušobrižnik prosio blagoslov na Hrvate. Na kraju crikvenoga obreda Šandor Petković, predsjednik mjesne Hrvatske

samouprave, i njegova zamjenica Julijana Brezović su glavnomu celebrantu gratulirali prilikom zlatomašnoga jubileja, a i 75. rođendana. Na putu do Jurišičeve tvrđave u gustoj godini je mnoštvo zastalo pred negdašnjom zgradom gimnazije, ka je ljetos doživila i svoju temeljnu obnovu. „Kiseg su me školit dali / Siromaški moj otac, / Mučno za me stan plaćali, / Kruh i rube s doma slali, / Slali kadgod i presnac.“, ovako je u svojoj pjesmi Kisegi pisao Mate Meršić Miloradić, čija spomen-ploča obavezna je točka u hrvatskom slavlju. Neophodna je ovde himna Gradišćanskih Hrvatov kot i vijenac spominka. U Viteškoj dvorani Jurišičeve tvrđave još jednoč su pozdravljeni svi, a Šandor Petković se je zahvalio i svim glasačem ki su u nje zopet povjerenje položili na jesenski izbori. Hrvatsku samoupravu činu stari kotrigi s Karolom Meršićem, Julijanom Brezović, Šandorom Petkovićem i Matijom Štefanićem, kim se je ljetos pridružio u djelovanju i stari-novi član Imre Harsányi. Upućene su riči zahvale svim onim ki su pinezno potpomagali minjanje oblokov pri crkvi sv. Emerika.

Novi gradonačelnik Béla Báthty se je obrnuo skupaspravnim

Po Petkovićevi riči, čez kratko vrime je skupadošlo 1 milijun i 400 000 Ft, ne samo od kiseških hrvatskih darovateljev nego i od Hrvatov iz Austrije ki redovito hodu u varoš k maši, ali i od Ugrov ki se rado vraćaju na molitvu u spomenutu crkvu. Uz svotu od šest milijun forintov, ku je Farska općina dobila na naticanju i dobrovoljni dari skupa su pokrli cijelu investiciju, a posebno je spomenuto ime Lacija Meršića i Ferenc Reznara ki su besplatno čuda pomagali. U kulturnom programu nastupili su jačkari i jačkarice sambotelskoga pjevačkoga zbora Djurdjice s gradišćanskimi melodijami. Novi gradonačelnik Béla Báthty čestitao je zlatomašniku, a Hrvatom obećao daljnji nastavak i dosidob odlične suradnje. Prisičko-židansko-šička zabavna kompanija Karambolo je zabavljala kih dvisto ljudi, uprav tako kot i svenek, u odličnoj atmosferi.

Tiho

Kotirigi sambotelskoga jačkarnoga zbora Djurdjice

HRVATSKA SAMOUPRAVA ŠOMOĐSKE ŽUPANIJE

U Šomođskoj je županiji Savez Hrvata u Mađarskoj za vijećnike Hrvatske samouprave na županijskoj listi postavio 10 kandidata. Broj osoba u hrvatskome biračkom popisu bio je 936. Broj glasova 696. Županijska lista Saveza Hrvata u Mađarskoj dobila je 640 glasova (7 mjesta). Imena vijećnika: Bunyevác Józsefné, Csende Jánosné, József Dudás, Klára Kovács, János Pavlevkócs, Tiborné Sebestyén, Béla Szilágyi. Nakon održane osnivačke sjednice s radom počinje i Hrvatska samouprava Šomođske županije. Izabrani su zastupnici među sobom predsjednicom izabrali Jelicu Čende iz Barče (Csende Jánosné), a za dopredsjednicu Klaru Kovač iz Izvara.

DAN STARIH U LUKOVIŠĆU

Kako nas je obavijestila predsjednica lukoviške Hrvatske samouprave Ruža Bunjevac, i ove godine, u suradnji sa Seoskom samoupravom, 22. listopada u mjesnom domu kulture priređen je Dan starih. Okupili su se stariji stanovnici uz prigodan program i topli obrok te duge razgovore. Novoutemeljena lukoviška Hrvatska samouprava nastavlja rad započet u prošlom sazivu s nizom novih zamisli i planova.

Na izbore je izašlo sedam kandidata za petočlano hrvatsko zastupničko tijelo. U hrvatskome biračkom popisu bilo ih je 120. Broj glasova bio je 96. Broj valjanih glasova pak 92. Imena izabranih vijećnika i broj dobivenih glasova: Bunyevác

Józsefné (59), Hajdú Zoltánné (56), Zoltán Hajdú (53) Jankovicsné Borbás Eszter (53), Árpád Hajdú (41). Za predsjednicu je izabrana Ruža Bunjevac, a za dopredsjednicu Hajdú Zoltánné. U Lukovišću živi 550-ak stanovnika.

Na izborima za mjesne i narodnosne samouprave i načelnike održanim 13. listopada za načelnika je izabran József Csonka uz četiri zastupnika. Od četiri zastupnika Seoske samouprave dvoje su istovremeno i zastupnici Hrvatske samouprave. To su Eszter Borbás Jankovics i Zoltán Hajdú koji obnaša i dužnost zamjenika načelnika, te zastupnici Gyöngyi Orsós i Zoltán Poszovác.

BARČA

U tom je gradu 23. studenog obilježena obljetnica tamošnjeg doma kulture. Svečanost je svojim nastupom obogatilo i barčanski KUD Podravina.

„Veselje ti navješćujem, puče kršćanski!“

U organizaciji Hrvatske samouprave grada Barča, 10. prosinca, s početkom u 18 sati u tamošnjoj rimokatoličkoj crkvi održava se tamburaška sveta misa na hrvatskom jeziku. Služit će je velečasni Gabrijel Barić, a pjevat će je članovi barčanskog KUD-a Podravina i svirati Orkestar „Vizin“. Nakon mise zahvalnice slijedi mali koncert božićnih i adventskih pjesama.

Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj
i
Hrvatski kulturni i sportski centar
Josip Gujaš Đuretina

srdačno vas pozivaju na predstavljanje knjige

Josipa Gujaša Đuretina
Mene su ljepote ostavile

Mjesto priredbe: Dom kulture
Martinci/Felsőszentmárton, Kossuth u. 4.
Datum: 10. prosinca 2019.

Program:

17,30 Polaganje vijenaca kod spomenika
18,00 Promocija
Sudjeluju: Đuro Vidmarović – priređivač
Sanja Vulić – recenzentica
Božica Brkan – predstavnica nakladnika
Ernest Barić – umirovljeni profesor
Stjepan Blažetin – ravnatelj ZZHM-a
učenici mjesne Osnovne škole

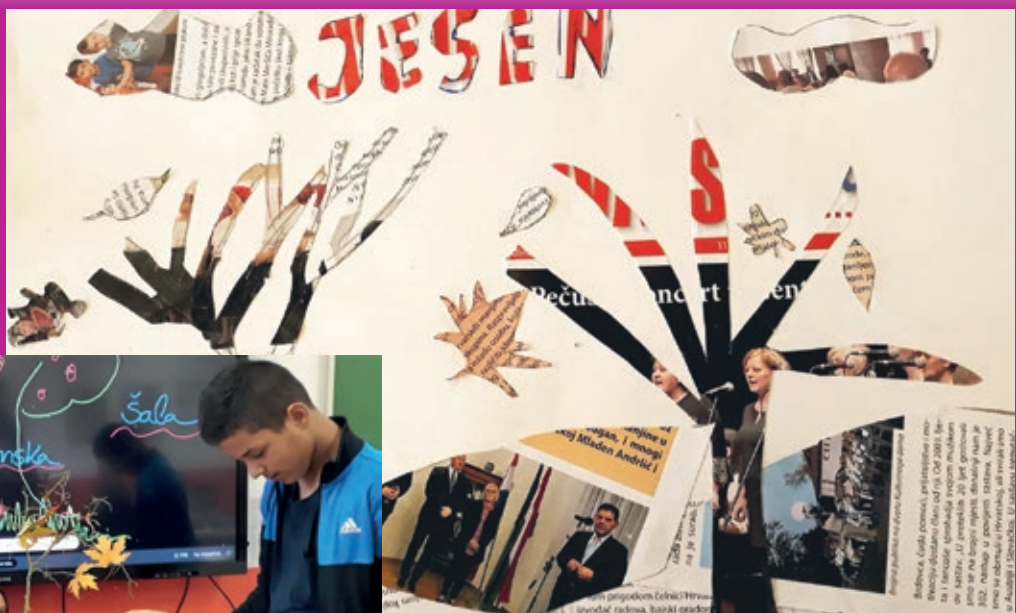
Večera

Mala stranica

Jesenska školska šala

Treći razred lukoviške osnovne škole marljivo uči hrvatski jezik i književnost sa svojom nastavnicom Biserkom Kolaric Bratner. Ovih je dana u središtu njihove pozornosti tema Jesen. Prave kolaže pomoću listova tjednika Hrvata u Mađarskoj, a odigrali

Lutkarska igra

Kolaž

su i zanimljivu lutkarsku predstavu naslova Jesenska školska šala. Hvala im na poslanim fotografijama.

Moje drage uspomene iz dječjeg vrtića

Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“, u suradnji sa serdahelskim Dječjim vrtićem, u povodu 50. obljetnice djelovanja Dječjeg vrtića raspisala je likovni natječaj za djecu predškolske dobi i učenike nižih razreda hrvatskih pomurskih škola pod naslovom: „Igre naših baka i djedova“. Stiglo je više od trideset radova, a od njih je nagrađeno čak 18 crteža. Nagra-

Izloženi radovi na hodniku škole

Dobitnici nagrada

de su dodijeljene na svečanosti Pomurskih jesenskih književnih dana 8. studenoga. Dobitnici su nagrada: Zoe Horvat, Eliza Kovač, Žužana Gonda, Viktor Tirasi, Čenge Sabo, Reka Kočiš, Milena Major, Žejke Čire, Krištof Kőrösi, Mate Farago, Greta Hana Čičković, Aron Lukač, Vanesa Lina Horvat, Laura Maček, Bijanka Takač i Greta Sekelj.

Festival mladog vina sv. Martina u Sumartonu

U organizaciji sumartonske Vinske udruge pajdaša vina sv. Martina priređen je Festival mladog vina u sklopu kojeg je održano natjecanje u kakvoći mladog vina, naime stručno povjerenstvo prethodno je posjećivalo podrume i vrednovalo mlada vina Kamanovih vinograda te izabralo najbolja mlada vina sumartonskog vinogorja. Proglašenje rezultata upriličeno je na svečanosti Krštenja mošta, 9. studenoga. Priredbu je posjetio i državni tajnik Péter Cseresnyes i mnogi vinari iz Hrvatske, Slovenije i okolice.

Krštenje mošta u Sumartonu uobičajilo se još 1996. godine kada su Sumartonci započeli suradnju s križevačkim vinarima, odakle potječe običaj krštenja mošta i Križevački statuti. Od tog vremena krštenje mošta održava se svake godine u okviru obilježavanja sv. Martina u skladu sumartonske Vinske udruge, na čelu s Lajošem Vlašićem. Okupljene je pozdravio i novoizabrani načelnik naselja Sumartona Jožef Mihovič koji se prisjetio dobrih djela svetog Martina te rekao da i novo seosko vodstvo želi djelovati po duhu sv. Martina, pomoći ljudima s poniznošću. Obred krštenja mošta na hrvatskom jeziku izveo je prijatelj Sumartona Josip Harmicar iz Goričana, a na mađarskome Ladislav Gujaš, član sumartonske Udruge uza sudjelovanje članova KUD-a Sumarton. Rezultate natjecanja proglasio je predsjednik Vinske udruge Lajoš Vlašić. Sumartonski su se vinogradari natjecali s 23 uzorka mladih vina, od kojih je 8 dobilo zlatnu, 10 srebrnu i 8 brončanu medalju. Izabrano je i najbolje ružičasto i bijelo vino sumartonskih vinograda. Naslov najboljega ružičastog vina osvojio je Lajoš Vlašić, a bijelog vina Serdahelac Stjepan (Štef) Međeri, koji uzgaja lozu u Kamanovom vinogradu i već drugi put je osvojio naslov najboljega mladog bijelog vina sumartonskog vinograda, a lani je njegovo vino bilo najbolje na županijskoj ra-

Dobitnici diplome najboljega bijelog i ružičastog vina: (slijeva) Stjepan Međeri i Lajoš Vlašić

zini, postalo je najbolje vino Muralanda. Gospodin Međeri ima 600 loza u vinogradu, 200 Šardone, isto toliko Traminca i Sivog pinota. Ovaj put mu je najbolje uspjelo vino Šardone.

Beta

Narodnosno samoupravljanje

Kakvi su narodnosni zakoni na snazi u Mađarskoj, Hrvatskoj i Sloveniji, kako ih uspijeva primijeniti mađarska narodnost u Hrvatskoj i Sloveniji, a kako hrvatska narodnost u Mađarskoj – bila je jedna od tema istraživanja Projekta Udruge Zrinskih kadeta u partnerstvu s Hrvatskom samoupravom Zalske županije, u okviru EFOP programa „Susjedova livada“ – primjeri dobre prakse iz koje je nastala studija pod naslovom „Narodnosti s jedne i druge strane granice, samoupravljanje u očima pripadnika narodnosti“ u autorstvu Jutke M. Király, Judite Törner Vida. Zorice Lukač Puklavec i dr. Jožefa Takača.

Studija pod naslovom „Narodnosti s jedne i druge strane granice, samoupravljanje u očima pripadnika narodnosti“ na 71 stranici obuhvaća kratak pregled povijesti mađarske narodnosne zajednice koja živi u slovenskom Pomurju i u Hrvatskoj, odnosno hrvatske zajednice u mađarskome Pomurju, zakone o narodnostima u trima zemljama, sustav djelovanja narodnosnih samouprava, odnosno akcijski plan za poboljšanje narodnosnog samoupravljanja radi očuvanja nacionalne samosvijesti, jezika i kulture. Iz studija su vidljive slične teškoće narodnosti u svima trima zemljama, odseoba mladih na mjesta gdje si lakše mogu osigurati životne standarde, a time im se gubi samobitnost, mješoviti brakovi također dovode jačanju odnarođivanja, asimilacije, teškoće zadaje i tuđe jezično okruženje. U svima trima zemljama zakonom su osigurana prava narodnosti, ali smatra se da ih narodnosne zajednice nedovoljno primjenjuju. U Hrvatskoj i u Sloveniji mađarska narodnost ima svojega zastupnika u Parlamentu, a hrvatska narodnost u Mađarskoj ima glasnogovornika bez prava glasovanja. Najvećom se problematikom navodi slaba razvijenost pograničnih područja na kojima žive narodnosti i svi autori smatraju iznimno važnim povezivanje s matičnom domovinom, svakodnevne prekogranične veze, odnosno razvoj gospodarskih veza čime će se jačati zadržavanje mladih na tim područjima, te važnost institucionalne pozadine narodnosti u regiji gdje i žive. O ostalim detaljima zainteresirani će moći čitati na web-stranicama Projekta na kojoj će biti dostupna cijela studija.

Autori studije govore o istraživanju (slijeva): dr. Jožef Takač, Zorica Lukač Puklavec i Judit Törner Vida.

14. Hrvatski kuglački kup u Sambotelu

Kuglanje kot uzrok za gibanje i druženje jur zdavno služi za spravišće sambotel-skim Hrvatom, ki su skoro pred 1,5 desetljeća izmislili da će za naticanje u kugla-

ta je došla ekipa Croatica I. (s 918 bodova), a pobjednici su postali muži u grupi Gornji Četar I. (s 991 bodom), po imenu Ištvan Horvat, Zoltán Biroczki, Robert Šej i

Csaba Kállai. Med ženami četarska brigada je završila kup na trećem mjestu (s 598 bodova), grupa Croatica II. je dospila na drugo mjesto (s 765 bodova), a pobjednice su postale članice skupine Croatica I. (s 881 bodom), po imenu Estera Horvath-Tóth, Marija Jurašić, Žuža Horvat i Dora Raffai-Horvat. Dičja ekipa, u sastavu Danijela Turczija, Botonda Tótha, Barnabaša Tótha i Gorana Suklića, je sve skupa hitila 713 bodova. Po organizatoru kuglači su se jako dobro čutili i donesli svoju najbolju formu. Med muži je bila tijesna trka za pobjedničku poziciju, ali najšikaniji su pravdom postali najbolji. Pokal su mogli domom odneti uz grupe i najbolji kuglači Ištvan Horvat iz Gornjeg Četara (s 269 bodova) i Žuža Horvat (s 243 bodova). Kako je rekao glavni organizator József Horváth, sve ekipe su jur sad izrazile želju da sudjeluju i kljetu, onda jur na jubilarnom 15. Hrvatskom kuglačkom kupu u Sambotelu.

Tiho

Četarski pobjednici (sliva) Ištvan Horvat, Robert Šej, Zoltan Biroczki i Csaba Kállai

Najbolja ženska ekipa (sliva) Žuža Horvat, Marija Jurašić, Dora Raffai-Horvat i Estera Horvath-Tóth

Drugi najbolji športaši (sliva) Arpad Kekeši, Ferenc Jurašić, György Meisner, Antal Suklić

nju pozvati i druge gradišćanske ekipe, a neka se boru tako i žene i dica med sobom, ako imaju volju. Tako je došlo do toga da priredjenje Hrvatskoga kuglačkoga kupa postala je tradicija i sambotel-ski Kuglački kup Croatica, na čelu s Józsefom Horváthom, ljetos je 23. novembra, u subotu, ponovo invitirao i hrvatske grupe iz okolnih sel na skupno otpodne uz ov šport. Šest odraslih ekipov (tri muške i tri ženske) i jedna dičja grupa se je predstavilo te subote u sambotel-skoj kuglani VAOSZ. U muškom naticanju na trećem mjestu se je izborila skupina iz Gornjeg Četara II. (s 818 bodova), do drugoga mjes-

Predsjednik Kuglačkoga kupa Croatica József Horváth s dičjom ekipom

**PEČUŠKI
BOŽIĆNI KONCERT**

19. PROSINCA 2019. | 19:00
KONCERTNA DVORANA "KODÁLY"

I. DIO - BOŽIĆNI PROGRAM OBRAZOVNOG
CENTRA MIROSLAVA KRLEŽE

II. DIO - NAJBOLJI HRVATSKI TAMBURAŠI
(EX-ZLATNI DUKATI)

INFORMACIJE I REZERVACIJA: LAZNICA OD 02.12.2019.
U OBRAZOVNOM CENTRU MIROSLAVA KRLEŽE, +36 30 916 6026

PETROVO SELO

Na adventski koncert jačkarice pjevačkoga zbora Ljubičica čekaju sve Petrovišćane, 15. decembra, u nedilju, u Kulturni dom. Program se začme u 14.30, za večernicom. Seoski božićni program pak je predviđen 22. decembra, u nedilju, takaj u mjesnom Kulturnom domu.

BUDIMPEŠTA

U predvorju Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đačkoga doma 13. prosinca 2019. u 17 sati bit će svečanost predaje maturálnih vrpca. Za provedbu prigodnoga programa odgovorni su razrednica maturanata Marija Petrič i razrednik 11. razreda Zoran Marijanović

PEČUH

U sklopu niza priredaba u organizaciji Pečuške biskupije, u tamošnjoj se katedrali 13. prosinca priređuje Hrvatski adventski koncert. U 17 sati je sveta misa na hrvatskom jeziku koju služi Josip Huktić, rektor zagrebačke katedrale uz koncelebraciju hrvatskih svećenika Pečuške biskupije. Misu pjeva Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe uz orguljašku pratnju Lászlóa Cseha. Nakon mise u 18 sati slijedi Adventski koncert uz nastup hrvatskih crkvenih zborova iz Baranje, pod vodstvom dirigentice Sandre Čeliković.

**ADVENT U
ŠOPRONU**

Adventi koncert - Szentlélek templom

DEC. 14 - 15:00H

HKUD Ivan Mihovec Miki - Zagreb

@lajkucopyright

HALID BEŠLIĆ I JUICE

Koncert u Pečuhu, 27. prosinca, u Sportskoj dvorani „Lauber Dezső“. Ulaz od 18 sati. Od 19 sati JUICE TEAM , oko 19.30 HALID BEŠLIĆ. Od 22 sata do zore Orkestar Juice.

3. Balkán Festival

**HALID
BEŠLIĆ**

2019. 12. 27.

Pécs Lauber Dezső Sportcsarnok

Javna tribina

Zastupničko tijelo pečuške **Hrvatske samouprave**
9. prosinca (ponedjeljak) 2019., s početkom u 17 sati održava
JAVNU TRIBINU
u Hrvatskoj kući (Pečuh, Jókaijev trg 11, I. kat).
Rado očekujemo sve zainteresirane!